

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

BÙI THỊ THANH TÂM

**PHÁT TRIỂN KINH TẾ TRANG TRẠI THEO HƯỚNG
BỀN VỮNG TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH PHÚ THỌ**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ NÔNG NGHIỆP

THÁI NGUYÊN - 2017

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

BÙI THỊ THANH TÂM

**PHÁT TRIỂN KINH TẾ TRANG TRẠI THEO HƯỚNG
BỀN VỮNG TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH PHÚ THỌ**

Chuyên ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số: 62.62.01.15

LUẬN ÁN TIẾN SĨ NÔNG NGHIỆP

**Người hướng dẫn khoa học: 1. TS. Bùi Đình Hòa
2. TS. Lê Quang Dực**

THÁI NGUYÊN - 2017

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của tôi.

Các số liệu, kết quả nêu trong luận án là trung thực và chưa từng được công bố trong những công trình để bảo vệ bất kỳ một học vị nào.

Tác giả luận án

Bùi Thị Thanh Tâm

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập và thực hiện luận án, tôi đã nhận được sự giúp đỡ tận tình và lời chỉ bảo nhiệt tình của tập thể và cá nhân, các cơ quan trong và ngoài trường Đại học KT&QTKD, ĐH Thái Nguyên.

Trước tiên tôi xin cảm ơn sâu sắc tới TS. Bùi Đình Hòa và TS. Lê Quang Dực là các nhà khoa học trực tiếp hướng dẫn và giúp đỡ tôi về mọi mặt để hoàn thành luận án tiến sĩ kinh tế này.

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban Giám hiệu trường Đại học KT&QTKD, trường ĐH Nông Lâm Thái Nguyên, Khoa Kinh tế trường ĐH KT&QTKD.

Tôi trân trọng cảm ơn sự giúp đỡ của Sở Nông nghiệp và PTNT tỉnh Phú Thọ, cục Thống kê tỉnh Phú Thọ, một số Cục, Vụ, Viện thuộc Bộ Nông nghiệp và PTNT một số sở ngành, huyện thuộc tỉnh Phú Thọ, các chủ trang trại ... đã tạo điều kiện cho tôi thu thập số liệu, những thông tin cần thiết và thực thi các giải pháp mà luận án đưa ra nhằm đạt hiệu quả cao.

Tôi rất cảm ơn bố mẹ, chồng và người thân trong gia đình, trong những năm qua đã động viên chia sẻ khó khăn giúp tôi có niềm tin và sức mạnh để hoàn thành luận án tiến sĩ nông nghiệp này.

Tôi xin trân trọng cảm ơn!

Tác giả luận án

Bùi Thị Thanh Tâm

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	vii
DANH MỤC SƠ ĐỒ, HÌNH, BIỂU ĐỒ	xi
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	2
4. Những đóng góp mới và ý nghĩa của luận án	3
5. Tổng quan các công trình nghiên cứu liên quan đến phát triển kinh tế trang trại theo hướng bền vững.....	4
6. Bố cục của luận án	8
Chương 1: CƠ SỞ KHOA HỌC VỀ PHÁT TRIỂN KINH TẾ TRANG TRẠI THEO HƯỚNG BỀN VỮNG	10
1.1. Cơ sở lý luận về phát triển kinh tế trang trại theo hướng bền vững	10
1.1.1. Trang trại và kinh tế trang trại	10
1.1.2. Phát triển kinh tế trang trại theo hướng bền vững	15
1.1.3. Các tiêu chí về kinh tế trang trại	20
1.1.4. Các yếu tố ảnh hưởng đến việc phát triển kinh tế trang trại theo hướng bền vững...23	
1.2. Cơ sở thực tiễn phát triển kinh tế trang trại	31
1.2.1. Kinh nghiệm phát triển kinh tế trang trại ở một số quốc gia trên thế giới.....31	
1.2.2. Tình hình phát triển kinh tế trang trại ở Việt Nam	33
1.3. Bài học kinh nghiệm về phát triển kinh tế trang trại theo hướng bền vững trên địa bàn tỉnh Phú Thọ	44
TÓM TẮT CHƯƠNG 1	45
Chương 2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	46
2.1. Câu hỏi nghiên cứu của luận án	46
2.2. Khung phân tích của luận án	46
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	49
2.3.1. Phương pháp tiếp cận.....	49

2.3.2. Phương pháp thu thập thông tin	50
2.3.3. Tổng hợp thông tin	52
2.3.4. Phương pháp phân tích thông tin	53
2.4. Hệ thống các chỉ tiêu nghiên cứu	56
2.4.1. Chỉ tiêu phản ánh phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh Phú Thọ	56
2.4.2. Những chỉ tiêu phản ánh nguồn lực sản xuất của trang trại	57
2.4.3. Những chỉ tiêu phản ánh KQSX kinh doanh của trang trại	57
2.4.4. Những chỉ tiêu phản ánh hiệu quả các nguồn lực sản xuất của trang trại	58
TÓM TẮT CHƯƠNG 2	59
Chương 3. THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN KINH TẾ TRANG TRẠI THEO HƯỚNG BỀN VỮNG TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH PHÚ THỌ	60
3.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu	60
3.1.1. Điều kiện tự nhiên	60
3.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội của tỉnh Phú Thọ	65
3.1.3. Đánh giá những thuận lợi và khó khăn đến phát triển kinh tế trang trại theo hướng bền vững	69
3.2. Thực trạng phát triển kinh tế trang trại theo hướng bền vững trên địa bàn tỉnh Phú Thọ	69
3.2.1. Đặc điểm phát triển kinh tế trang trại ở tỉnh Phú Thọ	70
3.2.2. Tình hình phát triển kinh tế trang trại theo hướng bền vững giai đoạn 2007-2014 ..	71
3.2.3. Tình hình sản xuất kinh doanh của các loại hình trang trại năm 2014	79
3.2.4. Ý kiến của chủ trang trại về việc mở rộng quy mô sản xuất trang trại	95
3.3. Phân tích điểm mạnh, điểm yếu, cơ hội và thách thức trong phát triển kinh tế trang trại theo hướng bền vững trên địa bàn tỉnh Phú Thọ	96
3.4. Phân tích các yếu tố ảnh hưởng tới phát triển kinh tế trang trại theo hướng bền vững trên địa bàn tỉnh Phú Thọ	99
3.4.1. Yếu tố điều kiện tự nhiên	99
3.4.2. Yếu tố cơ sở hạ tầng	100
3.4.3. Yếu tố thị trường	101
3.4.4. Yếu tố về vốn	105
3.4.5. Yếu tố về khoa học công nghệ	106
3.4.6. Yếu tố về môi trường sinh thái và vệ sinh an toàn thực phẩm	108

3.4.7. Yếu tố về chính sách Nhà nước	111
3.4.8. Yếu tố về rủi ro đối với phát triển kinh tế trang trại	113
3.4.9. Phân tích các yếu tố ảnh hưởng tới kết quả sản xuất kinh doanh của trang trại bằng hàm sản xuất Cobb-Douglass	114
3.5. Đánh giá chung về phát triển kinh tế trang trại theo hướng bền vững trên địa bàn tỉnh Phú Thọ	120
3.5.1. Kết quả đạt được	120
3.5.2. Những hạn chế và nguyên nhân	123
TÓM TẮT CHƯƠNG 3	126
Chương 4. QUAN ĐIỂM, ĐỊNH HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN KINH TẾ TRANG TRẠI THEO HƯỚNG BỀN VỮNG TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH PHÚ THỌ ĐẾN NĂM 2020 VÀ TẦM NHÌN 2030	129
4.1. Quan điểm, định hướng và mục tiêu phát triển kinh tế trang trại ở tỉnh Phú Thọ theo hướng bền vững đến năm 2020 và tầm nhìn 2030.....	129
4.1.1. Quan điểm về phát triển kinh tế trang trại theo hướng bền vững	129
4.1.2. Cơ sở xây dựng định hướng phát triển kinh tế trang trại của tỉnh Phú Thọ theo hướng bền vững.....	131
4.1.3. Định hướng phát triển kinh tế trang trại ở tỉnh Phú Thọ theo hướng bền vững đến năm 2020 và tầm nhìn 2030	132
4.1.4. Mục tiêu phát triển kinh tế trang trại ở tỉnh Phú Thọ theo hướng bền vững đến năm 2020 tầm nhìn đến năm 2030	134
4.2. Các giải pháp chủ yếu nhằm phát triển kinh tế trang trại theo hướng bền vững trên địa bàn tỉnh Phú Thọ.....	136
4.2.1. Đổi mới nhận thức về vai trò của kinh tế trang trại trong phát triển nông nghiệp, nông thôn trên địa bàn tỉnh.....	137
4.2.2. Hoàn thiện công tác quy hoạch để lựa chọn loại hình kinh tế trang trại phù hợp với từng vùng sinh thái, tự nhiên của tỉnh theo hướng phát triển bền vững.....	137
4.2.3. Hoàn thiện công tác giao đất, cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất tạo điều kiện tích tụ đất đai để phát triển kinh tế trang trại	139
4.2.4. Giải pháp về nguồn vốn tạo điều kiện phát triển kinh tế trang trại.....	140
4.2.5. Giải pháp về thị trường, tiêu thụ sản phẩm và xây dựng cơ sở hạ tầng phát triển kinh tế trang trại	141

4.2.6. Giải pháp về khoa học kỹ thuật và công nghệ để phát triển kinh tế trang trại theo hướng bền vững	142
4.2.7. Giải pháp về hoàn thiện môi trường sản xuất kinh doanh và tư pháp để phát triển kinh tế trang trại	144
4.2.8. Giải pháp tăng cường vai trò quản lý Nhà nước đối với kinh tế trang trại để phát triển kinh tế trang trại	145
4.2.9. Giải pháp tăng cường mối liên kết để phát triển kinh tế trang trại	146
4.2.10. Giải pháp về giảm thiểu ô nhiễm môi trường	147
TÓM TẮT CHƯƠNG 4	148
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	149
1. Kết luận	149
2. Một số kiến nghị.....	150
2.1. Đối với Nhà nước, các cấp, các ngành Trung ương.....	150
2.2. Đối với các cấp, ngành địa phương của tỉnh.....	151
2.3. Đối với các chủ trang trại.....	151
CÁC CÔNG TRÌNH ĐÃ CÔNG BỐ CÓ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN	152
TÀI LIỆU THAM KHẢO	153
PHỤ LỤC	160

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

STT	Dạng viết tắt	Dạng đầy đủ
<i>Tiếng Việt</i>		
1.	ASEAN	Hiệp hội các Quốc gia Đông Nam Á
2.	BQ	Bình quân
3.	BVTV	Bảo vệ thực vật
4.	CC	Cơ cấu
5.	CN	Công nghiệp
6.	CNH – HĐH	Công nghiệp hoá - Hiện đại hoá
7.	CPSX	Chi phí sản xuất
8.	DHMT	Duyên hải miền trung
9.	DT	Diện tích
10.	DTNN	Diện tích nông nghiệp
11.	ĐBS	Đồng bằng Sông
12.	ĐVT	Đơn vị tính
13.	FAO	Tổ chức Lương thực và Nông nghiệp Liên Hiệp Quốc
14.	GCN	Giấy chứng nhận
15.	GTSX (GO)	Giá trị sản xuất
16.	HCM	Hồ chí minh
17.	HĐND	Hội đồng nhân dân
18.	HQKT	Hiệu quả kinh tế
19.	HQMT	Hiệu quả môi trường
20.	HQXH	Hiệu quả xã hội
21.	HTX	Hợp tác xã
22.	IC	Chi phí trung gian
23.	KQSX	Kết quả sản xuất
24.	KT – CN	Kỹ thuật - Công nghệ
25.	KTTT	Kinh tế trang trại
26.	KT-XH	Kinh tế - xã hội
27.	KH – CN	Khoa học - Công nghệ
28.	KH-KT	Khoa học - Kỹ thuật
29.	KH-KT-CN	Khoa học - Kỹ thuật - Công nghệ
30.	LĐ	Lao động
31.	LN	Lâm nghiệp
32.	MI	Thu nhập hỗn hợp

STT	Dạng viết tắt	Dạng đầy đủ
33.	MNPB	Miền núi phía bắc
34.	NLN - TS	Nông lâm nghiệp - thủy sản
35.	NN & PTNT	Nông nghiệp và Phát triển nông thôn
36.	NQ-CP	Nghị quyết chính phủ
37.	NS	Năng suất
38.	NTTS	Nuôi trồng thủy sản
39.	NH	Ngân hàng
40.	PTBV	Phát triển bền vững
41.	PTNT	Phát triển nông thôn
42.	PTNT-KTHT	Phát triển nông thôn - kinh tế hợp tác
43.	QĐ	Quyết định
44.	SL	Sản lượng
45.	SWOT	Điểm mạnh, điểm yếu, cơ hội, thách thức
46.	SX	Sản xuất
47.	SXKD	Sản xuất kinh doanh
48.	SXNN	Sản xuất nông nghiệp
49.	TB	Trung bình
50.	TCN	Tiểu thủ công
51.	TC _v	Tổng chi phí sản xuất
52.	TD - MNPB	Trung du - Miền núi phía Bắc
53.	TT	Trang trại
54.	THPT	Trung học phổ thông
55.	Tr.đ	Triệu đồng
56.	UBND	Ủy ban nhân dân
57.	VA	Giá trị gia tăng
58.	XD CSHT	Xây dựng cơ sở hạ tầng
59.	XDCB	Xây dựng cơ bản